

تحلیل انرژی استفاده از نمای دو پوسته دارای مواد تغییر فاز دهنده در یک ساختمان بلند مرتبه در شرایط اقلیمی تهران

سید علیرضا ذوالفقاری^{1*}، مهران سعادت‌نساب²، الهه نوروزی جاجرم²

1- استادیار، مهندسی مکانیک، دانشگاه بیرجند، بیرجند

2- دانشجوی کارشناسی، مهندسی مکانیک، دانشگاه بیرجند، بیرجند

* zolfaghari@birjand.ac.ir، 97175/376، صندوق پستی

چکیده

امروزه استفاده از نماهای دو پوسته به دلیل تأثیر قابل توجه بر کاهش مصرف انرژی ساختمان‌ها مورد توجه بسیاری از مهندسان قرار گرفته است. تحقیقات پیشین نشان داده است که نماهای دو پوسته در فصل سرد عملکرد حرارتی مطلوبی دارد. این در حالی است که در فصل گرم سال، استفاده از نمای دو پوسته می‌تواند گاهی موجب افزایش بار ساختمان شود. بر این اساس در سال‌های اخیر، ایده استفاده از نماهای دو پوسته دارای مواد تغییر فاز دهنده به منظور کاهش مصرف انرژی در فصل گرم سال ارائه شده است. در تحقیق حاضر، با در نظر گرفتن یک ساختمان بلند مرتبه دارای نمای دو پوسته تغییر فاز دهنده در اقلیم تهران، به تحلیل عملکرد حرارتی نماهای دو پوسته تغییر فاز دهنده در طول سال پرداخته شده است. نتایج نشان داد که استفاده از نماهای دو پوسته معمولی، اگر چه در ماه‌های سرد حدود 20 درصد مصرف انرژی را کاهش می‌دهد؛ ولی می‌تواند موجب افزایش 4/6 درصدی بار سرمایشی در تابستان شود. این در حالی است که با استفاده از نماهای دو پوسته با شیشه‌های تغییر فاز دهنده مصرف انرژی در ماه‌های سرد و گرم سال، به ترتیب حدود 40% و 26% کاهش خواهد یافت.

اطلاعات مقاله

مقاله پژوهشی کامل

دریافت: 15 بهمن 1393

پذیرش: 09 اسفند 1393

ارائه در سایت: 18 اسفند 1393

کلیدواژه‌ها:

نمای دو پوسته

مواد تغییر فاز دهنده

مصرف انرژی

Energy analysis of using double skin façade with phase change materials in a high-rise building under climatic conditions of Tehran

Alireza Zolfaghari*, Mehran Sa'adati Nasab, Elaheh Norouzi Jajarm

Department of Mechanical Engineering, University of Birjand, Birjand, Iran

* P.O.B. 97175/376, Birjand, Iran, zolfaghari@birjand.ac.ir

ARTICLE INFORMATION

Original Research Paper
Received 04 February 2015
Accepted 28 February 2015
Available Online 09 March 2015

Keywords:

Double skin façade
Phase change materials
Energy consumption

ABSTRACT

Nowadays, using the double skin facades has attracted the attention of many engineers because of its significant effects on the buildings' energy consumption. The previous researches have shown that the double skin facades have an appropriate thermal performance in the cold season. However, using double skin façade may lead to increase the building's energy demand in the warm season. Therefore, in the recent years, the idea of using double skin facades with phase change materials (PCM) has been proposed in order to decrease the summer energy consumption of buildings. In this study, a thermal performance analysis has been performed by considering a high-rise building with the phase change material double skin façade in Tehran climatic conditions. The results indicate that although using the ordinary double skin facades can decrease the building's energy consumption up to 20% in cold months of the year; it can lead to increase the summer cooling load about 4.6%. However, by using double skin facades with the phase change material glazing, the building's energy consumption in cold and warm seasons may decrease about 40% and 26%, respectively.

1- مقدمه

منظر مناسب در ساختمان‌های بلند مرتبه، میزان مصرف انرژی را کمینه نمود. در این میان، یکی از مؤثرترین تدابیر، استفاده از نماهای دو پوسته است. سازوکار عملکرد نماهای دو پوسته به این صورت است که این نماها دارای حداقل دو غشاء هستند و حد فاصل این دو غشاء مسیری برای تهویه و حرکت هوا در نظر گرفته می‌شود که این تهویه می‌تواند از نوع طبیعی یا مکانیکی باشد. در شکل 1 طرح‌واره‌ای از نحوه عملکرد نماهای دو پوسته در فصل زمستان و تابستان نشان داده شده است. در طی فصل سرما، نمای دو پوسته عملکردی تقریباً مشابه با گلخانه و شیشه دو جداره دارد. به این صورت

امروزه محدودیت و نیز قیمت بالای زمین در شهرهای بزرگ، موجب گسترش ساخت و ساز ساختمان‌های بلند مرتبه شده است. از سوی دیگر به سبب تأمین نیازهای روحی ساکنان از جمله دید و منظر مناسب، کاربرد نماهای شیشه‌ای در این ساختمان‌ها با گسترش قابل توجهی روبرو است. این در حالی است که استفاده از نماهای تمام شیشه، می‌تواند موجب افزایش مصرف انرژی در ساختمان‌ها شود. بر این اساس، مدتهاست که طراحان و مهندسان به دنبال یافتن تدابیری هستند که به کمک آن‌ها بتوان ضمن حفظ دید و

Please cite this article using:

A. Zolfaghari, M. Sa'adati Nasab, E. Norouzi Jajarm, Energy analysis of using double skin façade with phase change materials in a high-rise building under climatic conditions of Tehran, *Modares Mechanical Engineering*, Vol. 15, No. 5, pp. 34-40, 2015 (In Persian)

برای ارجاع به این مقاله از عبارت ذیل استفاده نمایید:

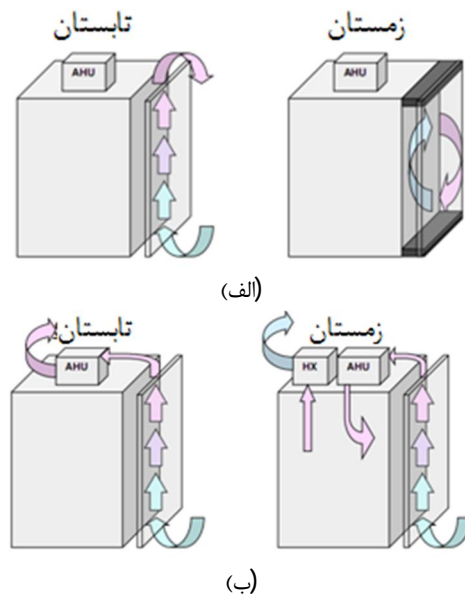
نظر گرفتن آرایش‌ها و عوامل مؤثر متعدد مورد بهینه‌سازی قرار دادند. در سال 2004، مانز [9] میزان انرژی خورشیدی عبوری از یک نمای دو پوسته دارای جابه‌جایی طبیعی را در شرایط مختلف به صورت عددی و تجربی تعیین نمود. همچنین در سال 2008، جیرو و حقیقت [10] کاربرد روش حل منطقه‌ای¹ را بر مدل‌سازی نماهای دو پوسته مورد بررسی قرار دادند و نشان دادند که می‌توان بدون حل کامل معادلات جریانی متداول در دینامیک سیالات محاسباتی، عملکرد نماهای دو پوسته را به کمک معادلات ساده منطقه‌ای با دقت قابل قبولی مورد مدل‌سازی و تحلیل قرار داد. در سال 2010، هوکرمان و همکارانش [11] در تحقیقی تجربی، تأثیر نماهای دو پوسته را بر شرایط آسایش حرارتی ساکنان و کیفیت هوای داخل بررسی نمودند و نتایج را با حالت نمای تک پوسته مقایسه کردند. در همین سال، هاشمی و همکاران [12] رفتار یک نمای دو پوسته تهویه شونده را برای اقلیم تهران به طور تجربی و عددی مورد بررسی قرار دادند. نتایج ایشان نشان داد که در فصل گرم سال، دمای هوای عبوری از نماهای دو پوسته بین 1 تا 10 درجه سلسیوس از دمای هوای بیرون بیشتر خواهد بود و این امر می‌تواند موجب افزایش بار تابستانه شود. همچنین ایشان نشان دادند که استفاده از سایه‌انداز در نمای دو پوسته جنوبی، تأثیر بسزایی در بهبود عملکرد این نماها دارد. به طوری که در صورت استفاده از سایه‌انداز در فصل تابستان، دمای هوای عبوری از نمای دو پوسته بین 7 تا 12 درجه سلسیوس نسبت به دمای هوای بیرون کمتر خواهد بود و این امر تأثیر قابل ملاحظه‌ای بر کاهش بار برودتی خواهد داشت. در سال 2012، قدمیان و همکارانش [13] یک حل تحلیلی برای تعیین توزیع سرعت و دما در نمای دو پوسته ارائه نمودند و عملکرد این نماها را به لحاظ فنی و اقتصادی مورد بررسی قرار دادند. در همین سال، صابونی و همکاران [14] کاربرد نرم‌افزار انرژی پلاس را برای شبیه‌سازی نماهای دو پوسته توسعه دادند. همچنین در سال 2013، قدیمی و همکارانش [15] به تحلیل پارامتریک رفتار حرارتی یک نمای چند پوسته در اقلیم تهران پرداختند و میزان حرارت عبوری در نماهایی با بیش از دو پوسته را تحت تأثیر عوامل مختلف بررسی نمودند.

شایان ذکر است که در تمامی تحقیقات مذکور، عملکرد نماهای دو پوسته در فصل سرد سال بسیار مطلوب ارزیابی شده است. این در حالی است که در فصل گرم سال، عملکرد نمای دو پوسته وابستگی شدیدی به نحوه طراحی اجزای نما و نیز اقلیم مورد بررسی نشان می‌دهد. به بیان دیگر، در صورتی که نمای دو پوسته در اقلیم‌های بسیار گرم استفاده شود، می‌تواند میزان بار ساختمان را افزایش دهد. برای رفع این مشکل، طراحان دو راه حل کلی را پیشنهاد می‌کنند: (1) جلوگیری از ورود بار ناشی از تابش‌های خورشیدی با بکارگیری اجزای کمکی مانند سایه‌انداز در نمای دو پوسته و (2) ذخیره‌سازی انرژی خورشیدی دریافتی در طول روز و به تأخیر انداختن ورود انرژی به ساختمان. بر این اساس، رویکرد ذخیره‌سازی انرژی خورشیدی منجر به ارائه ایده‌های مختلفی در زمینه طراحی نماهای دو پوسته شده است که در این میان می‌توان به ایده استفاده از مواد تغییر فاز دهنده² در نماهای دو پوسته اشاره نمود. لازم به توضیح است که مواد تغییر فاز دهنده، موادی هستند که دمای ذوب آن‌ها در بازه عملکردی سیستم قرار دارد و در محدوده تغییر دمای سیستم، دچار تغییر فاز می‌شوند. بر این اساس، با ورود حرارت به سیستم (مثلاً در هنگام دریافت حرارت تابشی در طول روز) این مواد ذوب می‌شوند و گرما را در خود ذخیره می‌کنند و مانع از افزایش دمای

که هوای موجود در داخل شکاف گرم شده و این هوای گرم باعث کاهش اتلاف حرارت از طریق جابه‌جایی می‌شود. همچنین در طی فصل گرما، با باز شدن دریچه‌های پایین و بالا می‌توان مانع از تجمع هوای گرم در نمای دو پوسته شد و دمای ساختمان را در حد مطلوب نگه داشت [1].

شایان ذکر است که استفاده از نماهای دو پوسته، طبعاً هزینه‌های اجرایی قابل توجهی را به فرآیند ساخت و ساز تحمیل خواهد کرد؛ به طوری که نتایج برخی تحقیقات نشان داده است که زمان بازگشت سرمایه برای اجرای نماهای دو پوسته حتی در کشورهای توسعه یافته و دارای تعرفه انرژی واقعی نیز به حدود ده سال خواهد رسید [2]. همین امر موجب شده است تا روند توسعه نماهای دو پوسته با کندی همراه باشد. با این وجود، مزایای قابل توجهی از جمله شفافیت معماری، عایق‌بندی حرارتی و آکوستیکی مناسب، کاهش اثر منفی فشار در ساختمان‌های بلند مرتبه و امکان بهره‌گیری از تهویه طبیعی موجب شده است که کماکان توجه به توسعه و بهبود طراحی نماهای دو پوسته در دستور کار مهندسان و طراحان قرار داشته باشد [3]. به بیان دیگر، تمایل کارفرمایان به معماری شفاف در ساختمان‌های اداری بلند مرتبه از یک سو و هزینه‌های بالای انرژی در ساختمان‌های دارای نمای شیشه‌ای از سوی دیگر، باعث شده است تا استفاده از نماهای دو پوسته به عنوان یک راه حل مؤثر، مورد توجه طراحان و مهندسان قرار داشته باشد.

در دو دهه اخیر، تحقیقات نسبتاً گسترده‌ای در زمینه بررسی عملکرد نماهای دو پوسته انجام پذیرفته است. در سال 2001، گان [4] در یکی از تحقیقات پیشگام در زمینه نماهای دو پوسته، میزان انتقال حرارت از این نماها را در شرایط مختلف به کمک حل عددی ارزیابی نمود. هسن و همکارانش [5] در سال 2002، در تحقیقی به توسعه مبانی مدل‌سازی یک نمای دو پوسته پرداختند. در همین سال، کراگ [6] ایده استفاده از تهویه مکانیکی در نماهای دو پوسته را مطرح کرد و میزان کارایی آن را مورد بررسی قرار داد. در سال 2004، گراتیا و دی‌هیرد [7] اثرات تهویه طبیعی در

شکل 1 طرح‌واره نحوه عملکرد نمای دو پوسته در زمستان و تابستان (الف) با تهویه طبیعی (ب) با تهویه مکانیکی [1]

نماهای دو پوسته را به طور جامع بررسی نمودند. همچنین ایشان طی تحقیقی دیگر [8] در همین سال، عملکرد یک نمای دو پوسته جنوبی را با در

1- Zonal Method
2- Phase Change Materials (PCM)

می‌شوند. در عوض، هنگامی که سیستم در حال سرد شدن است (مثلاً در طول شب)، مواد تغییر فاز دهنده مجدداً منجمد شده و گرمای ذخیره شده را به سیستم بر می‌گردانند. در سال 2005، وینلادر و همکارانش [16] در یکی از تحقیقات پیشرو در این زمینه، ایده استفاده از مواد تغییر فاز دهنده شفاف در شیشه‌های ساختمانی را مطرح کردند و بکارگیری این شیشه‌ها را در نماهای دو پوسته پیشنهاد دادند. در سال 2012، دی گارسیا و همکارانش [17] میزان جذب خورشیدی را برای یک نما دو پوسته تهویه شونده و دارای مواد تغییر فاز دهنده به طور تجربی تعیین نمودند. در سال 2013، گویا و همکاران [18] به بررسی تجربی تأثیر استفاده شیشه‌های دارای مواد تغییر فاز دهنده در نمای دو پوسته و مقایسه آن‌ها با شیشه‌های معمولی پرداختند و نشان دادند که استفاده از این شیشه‌ها می‌تواند به ویژه در روزهای آفتابی تابستان موجب بهبود چشمگیر در عملکرد حرارتی نمای دو پوسته شود. در همان سال، دی گارسیا و همکارانش در دو تحقیق تجربی [19] و عددی [20] به بررسی تأثیر استفاده از مواد تغییر فاز دهنده بر عملکرد یک نمای دو پوسته تهویه شونده در فصل زمستان پرداختند. همچنین ایشان در سال 2014 در تحقیقی مشابه [21]، عملکرد نمای مذکور را برای کل سال مورد تحلیل و بررسی قرار دادند.

چنانچه گفته شد، تحلیل عملکرد نماهای دوپوسته دارای مواد تغییر فاز دهنده کمتر از یک دهه سابقه دارد و مطالعات انجام شده در این زمینه، محدود به تعداد انگشت شماری از تحقیقات انجام شده در سال‌های اخیر است. از سوی دیگر، تاکنون تحقیقی در زمینه مقایسه عملکرد سالانه نماهای دو پوسته تغییر فاز دهنده با نماهای دو پوسته معمولی و نماهای تک پوسته انجام نشده است. بر این اساس، در تحقیق حاضر به تحلیل و مقایسه عملکرد سه نوع نمای مختلف در یک ساختمان بلند مرتبه در اقلیم تهران پرداخته می‌شود.

2- فضای نمونه

به منظور بررسی تأثیر نمای دو پوسته تغییر فاز دهنده بر میزان مصرف انرژی در ساختمان‌های اداری بلند مرتبه، ساختمانی 9 طبقه به ارتفاع 27 متر در شهر تهران در نظر گرفته شده است. مساحت هر طبقه 292 متر مربع و ارتفاع آن 2/8 متر است. در نمای شمالی و جنوبی ساختمان، به ترتیب پنج و چهار پنجره هرکدام به ابعاد 2×2 متر مربع به صورت متقارن قرار دارند که از نوع دو جداره و پر شده با گاز آرگون بوده و ضریب انتقال حرارت کلی هر یک از آن‌ها $2/5 \text{ W/m}^2 \cdot \text{K}$ می‌باشد. در شکل 2، نمایی از ساختمان نمونه مورد مطالعه در تحقیق حاضر نشان داده شده است.

دمای طرح داخل برای فصل تابستان 28/1 و برای فصل زمستان 23/4 درجه سلسیوس و منطبق بر بازه‌ی آسایش حرارتی افراد در نظر گرفته شده است. همچنین، برنامه‌ی زمان‌بندی استفاده از ساختمان اداری مذکور، به این صورت است که در طول روز از ساعت 8 صبح تا 4 بعدازظهر تعداد 10 نفر از کارمندان در هر واحد مشغول به کار سبک هستند و در روز جمعه ساختمان خالی از افراد است. ساختمان در تابستان در تمام زمان کارکرد، از نور طبیعی و در زمستان تا ساعت 15 از نور طبیعی و یک ساعت از روشنایی الکتریکی با توان 240 وات استفاده می‌کند.

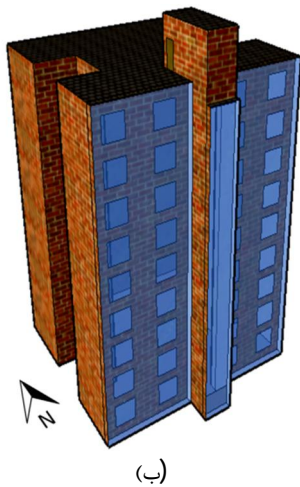
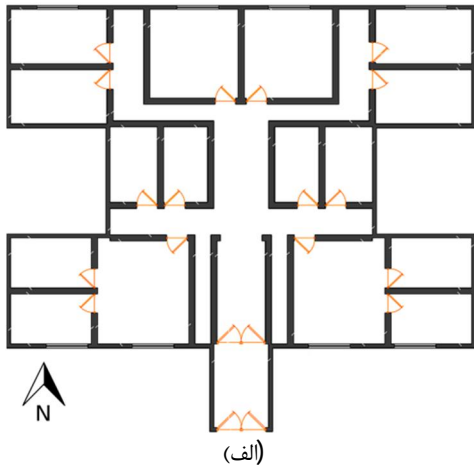
نمای دو پوسته‌ی ساختمان دارای 70 سانتی‌متر عمق و 27 متر ارتفاع است و سازوکار تهویه‌ی هوای بین نمای دوپوسته به صورت تهویه طبیعی و در اثر اختلاف دما و اختلاف فشار می‌باشد. لایه‌های تشکیل دهنده‌ی پوسته خارجی، از خارج به داخل به ترتیب شامل شیشه معمولی 6 میلی‌متری، 13

جدول 1 خواص ترموفیزیکی عایق تغییر فاز دهنده (ضخامت 3 میلی‌متر) [25,24]

خواص	واحد	مایع	جامد
گرمای نهان ذوب	(kJ/kg)	243/5	243/5
چگالی	(kg/m ³)	780	865
گرمای ویژه	(J/kgK)	2196	1934
ضریب هدایت حرارتی	(W/mK)	0/148	0/358
ضریب عبور خورشیدی		0/8	0/6
ضریب جذب خورشیدی		0/15	0/2
ضریب بازتابش خورشیدی		0/05	0/2
ضریب عبور مرئی		0/9	0/73
ضریب جذب مرئی		0/03	0/12
ضریب بازتابش مرئی		0/07	0/15

جدول 2 جنس مصالح به کار رفته در ساختمان

مواد و مصالح	ضریب هدایت حرارتی (W/mK)	گرمای ویژه (J/kgK)	چگالی (kg/m ³)
قیرگونی	0/25	1000	1700
آسفالت	1/15	1000	2110
آجر	1	840	1900
ملات	1/15	920	2000
بتن با پوکه	0/34	840	1300
بتن	1/75	1000	2300
لایه هوا	0/3	1000	1000
گچ و خاک	1/15	840	1000
گچ	0/7	1000	1300
سنگ گرانیت	2/9	840	2500
موزاییک	1/4	1000	3000
سرامیک	1/3	840	2300

شکل 2 نمایی از فضای نمونه تحقیق حاضر (الف) پلان کلی طبقات ساختمان، (ب) نمای ظاهری ساختمان

$$\rho \frac{\partial H(T)}{\partial t} = \vec{\nabla} \cdot (k \vec{\nabla} T) \quad (1)$$

که ρ چگالی (kg/m^3)، k رسانش حرارتی ماده (W/mK)، T دما (K) و $H(T)$ تابع انتالپی ماده تغییر فاز دهنده است و رابطه (2) را داریم [29]:

$$H(T) = \int_{T_{\text{ref}}}^T C_p dT + \beta L_f \quad (2)$$

که C_p گرمای ویژه ماده (J/kgK)، L_f حرارت محسوس ماده (J/kg) و β سهم جرمی ماده ذوب شده به کل ماده تغییر فاز دهنده است. همچنین، جزئیات مربوط به سایر معادلات مربوط به مدل سازی مواد تغییر فاز دهنده در ساختمان، در مرجع [30] آورده شده است.

4- اعتبارسنجی حل

به منظور بررسی اعتبار حل، از مقایسه نتایج تحقیق حاضر با نتایج جنسن و همکاران [31] استفاده شده است. ایشان در یک تحقیق تجربی، به بررسی عملکرد نمای دو پوسته در یک ساختمان نمونه پرداختند و سپس نتایج کار تجربی خود را با نتایج حاصل از مدل سازی ساختمان به کمک نرم افزار BSIm مقایسه کردند.

در شکل 3 مقایسه میان نتایج تحقیق حاضر با نتایج جنسن و همکاران [31] نشان داده شده است. همان طور که ملاحظه می شود، نتایج تحقیق حاضر همخوانی بسیار مناسبی با نتایج تجربی دارد و حتی به نظر می رسد که به دلیل مدل سازی جریان هوا به صورت ناحیه ای، دقت نتایج تحقیق حاضر

جدول 3 ترتیب قرار گرفتن لایه ها و ضخامت آن ها از خارج به داخل

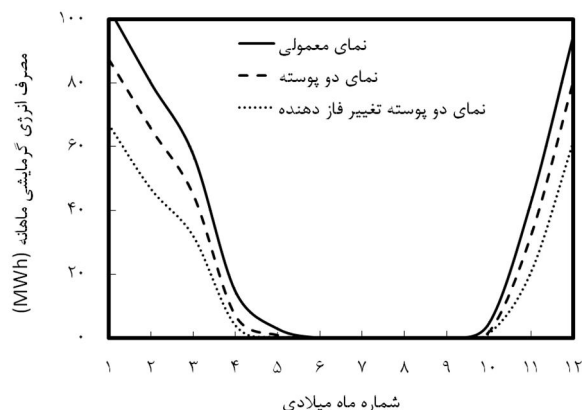
اجزاء ساختمان	لایه ها	ضخامت (m)
کف متصل به زمین	بتن با پوکه	0/1
	ملات	0/02
	موزائیک	0/03
کف بین طبقات	گچ	0/005
	گچ و خاک	0/02
	لایه هوا	0/4
	بتن	0/1
	بتن با پوکه	0/08
	ملات	0/02
	سرامیک	0/01
	آسفالت	0/04
سقف ساختمان	قیرگونی	0/03
	ملات	0/02
	بتن با پوکه	0/05
	بتن	0/1
	لایه هوا	0/4
	گچ و خاک	0/02
	گچ	0/005
	سنگ گرانیت	0/02
	ملات	0/02
	آجر	0/2
دیوار خارجی	گچ و خاک	0/02
	گچ	0/005
	سنگ گرانیت	0/02
	ملات	0/02
	آجر	0/2
دیوار داخلی	گچ و خاک	0/02
	گچ	0/005
	آجر	0/1
	گچ و خاک	0/02
	گچ	0/005

همچنین به منظور مقایسه نتایج حاصل از بکارگیری نمای دو پوسته تغییر فاز دهنده با سایر نماهای مشابه، یک نمای معمولی و یک نمای دو پوسته نیز مدل سازی شده است. البته میزان مقاومت حرارتی کلی دیواره در همه این حالت ها برابر فرض شده است.

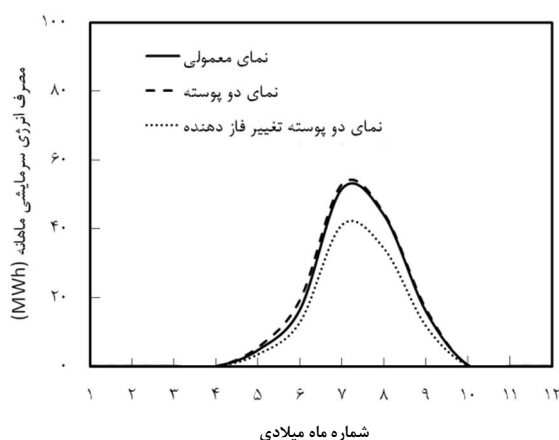
3- روش حل

در این تحقیق به منظور مدل سازی فضای نمونه از نرم افزار دیزاین بیلدر¹ استفاده شده است. این نرم افزار از حلگر پایه انرژی پلاس² برای تحلیل فرآیندهای انتقال حرارت حاکم بر ساختمان بهره می گیرد. بر این اساس، دیزاین بیلدر به روش موازنه حرارتی و رویکرد ناحیه ای برای هوا³، محاسبات مربوط به انتقال حرارت و جریان هوا را انجام می دهد. جزئیات مربوط به نحوه مدل سازی و معادلات حاکم در مرجع مهندسی نرم افزار [27] آمده است. همچنین، مدل سازی انتقال حرارت در مواد تغییر فاز دهنده توسط معادله انرژی همراه با تغییر فاز طبق رابطه (1) انجام شده است [28]:

1- DesignBuilder
2- EnergyPlus
3- Air Zonal Method

شکل 4 نمودار مقایسه مصرف انرژی گرمایشی ماهانه به ازای سه نوع نمای مختلف

شکل 5 نمودار مقایسه مصرف انرژی سرمایشی با استفاده از نمای دو پوسته

شکل‌های 6 و 7 به ترتیب درصد بهینه‌سازی مصرف انرژی گرمایشی و سرمایشی ساختمان به ازای 12 ماه سال را نشان می‌دهند. شکل 6 نشان می‌دهد که استفاده از نمای دو پوسته معمولی در بهترین حالت توانسته در ماه می، حدود 70 درصد مصرف انرژی را کاهش دهد. این در حالی است که استفاده از نمای دو پوسته با شیشه‌های تغییر فاز دهنده، می‌تواند کاهش مصرف انرژی در این ماه را تا نزدیک به 90 برساند. این بهبود عملکرد در کلیه ماه‌های گرم مشهود و به طور میانگین حدود 20 درصد می‌باشد. همچنین، شکل 7 نشان می‌دهد که نمای دو پوسته معمولی در بهترین حالت در ماه اگوست حدود 4 درصد و در بدترین حالت در ماه ژوئن حدود 20 درصد به میزان مصرف انرژی ساختمان اضافه کرده است. اما استفاده از نمای دو پوسته با شیشه‌های تغییر فاز دهنده توانسته این عملکرد منفی را به عملکردی مطلوب تبدیل کرده و در بهترین حالت در ماه سپتامبر 27 درصد میزان مصرف انرژی سرمایشی را کاهش دهد. عملکرد مناسب نمای دو پوسته تغییر فاز دهنده در کلیه ماه‌های گرم ادامه داشته و به طور میانگین حدود 23 درصد میزان مصرف انرژی را کاهش داده است.

شکل‌های 8 و 9 به ترتیب مصرف انرژی گرمایشی و سرمایشی ساختمان و درصد کاهش مصرف انرژی در کل سال را نشان می‌دهند. مشاهده می‌شود که استفاده از نمای دو پوسته معمولی در ماه‌های سرد در مجموع با مصرف 320 مگاوات ساعت انرژی گرمایشی و کاهش 20 درصدی مصرف انرژی و در ماه‌های گرم با مصرف 139 مگاوات ساعت انرژی سرمایشی و افزایش 4/6 درصدی مصرف انرژی، در عملکرد مناسب زمستانه و عملکرد نامناسب

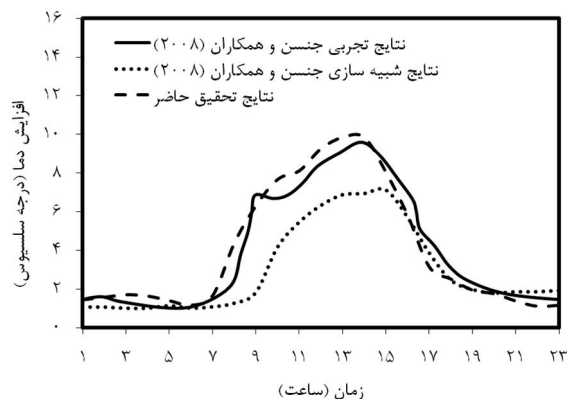
نسبت به نتایج نرم‌افزار BSIm بیشتر است. حال که تا حدی از صحت روش مدل‌سازی و نتایج حاصله اطمینان حاصل شد، در ادامه به بررسی تاثیر نمای دو پوسته تغییر فاز دهنده بر عملکرد ساختمان‌های بلند مرتبه پرداخته خواهد شد.

5- نتایج

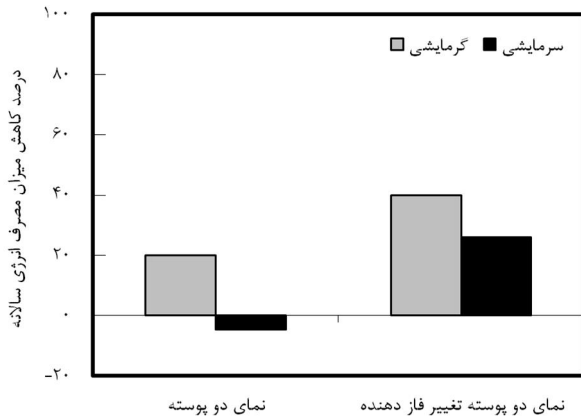
به منظور مقایسه نتایج حاصل از به کارگیری نمای دو پوسته تغییر فاز دهنده با سایر نماهای مشابه، یک نمای معمولی و یک نمای دو پوسته فاقد مواد تغییر فاز دهنده نیز مدل‌سازی شده است. البته میزان مقاومت حرارتی کلی دیواره در همه این حالت‌ها برابر فرض شده است.

شکل 4 میزان مصرف انرژی مورد نیاز ساختمان جهت گرمایش در فصول سرد سال برای سه نمای مختلف نشان می‌دهد. در این شکل مشاهده می‌شود که استفاده از نمای دو پوسته به طور کلی در فصل سرما با عملکرد شبه گلخانه‌ای خود توانسته است مصرف انرژی ساختمان را کاهش دهد و این کاهش مصرف در ماه‌های سردتر بیشتر است. این در حالی است که نمای دو پوسته تغییر فاز دهنده توانسته‌اند علاوه بر بهره‌گیری از عملکرد شبه گلخانه‌ای، به کمک عملکرد تغییر فازی خود در زمان گرما، انرژی را ذخیره کرده و در هنگام شب این انرژی را به محیط ساختمان داده و مانع از ورود بیش از حد سرما به ساختمان شود.

شکل 5 میزان مصرف انرژی سرمایشی ساختمان را برای سه نمای مختلف به ازای 12 ماه سال نشان می‌دهد. چنانچه در این شکل ملاحظه می‌شود، برای اقلیم تهران، استفاده از نمای دو پوسته در ماه‌های گرم سال عملکرد مطلوبی نداشته و مصرف انرژی ساختمان را افزایش می‌دهد. دلیل عملکرد نامناسب نمای دو پوسته نسبت به حالت معمول در ماه‌های گرم به این موضوع برمی‌گردد که هوای موجود در بین نمای بیرونی و جداره‌ی ساختمان گرم شده و این هوای گرم برای خروج از فضای نمای دو پوسته نیاز به زمان بیشتری نسبت به نمای معمولی دارد لذا گرمای هوا به جداره‌های ساختمان منتقل شده و باعث افزایش دمای ساختمان و در پی آن افزایش مصرف انرژی سرمایشی شده است. این مشکل را می‌توان به کمک نمای دو پوسته با شیشه‌های دارای مواد تغییر فاز دهنده تا حدودی بر طرف کرد. شیشه‌های دارای مواد تغییر فاز دهنده با ذخیره گرمای نهان در ساعات اوج گرما، مانع از بالا رفتن بیش از حد دما می‌شود و این گرما را در موقع شب به خارج از ساختمان پس می‌دهند. با کاهش دمای هوای بین دو پوسته، عملکرد نما اصلاح و گرما از بازشوهای تعبیه شده در بالای نما خارج می‌شود.

شکل 3 مقایسه نتایج مربوط به افزایش دمای عبوری از نمای دو پوسته نسبت به هوای بیرون با نتایج تجربی و شبیه‌سازی جنسن و همکاران [31]

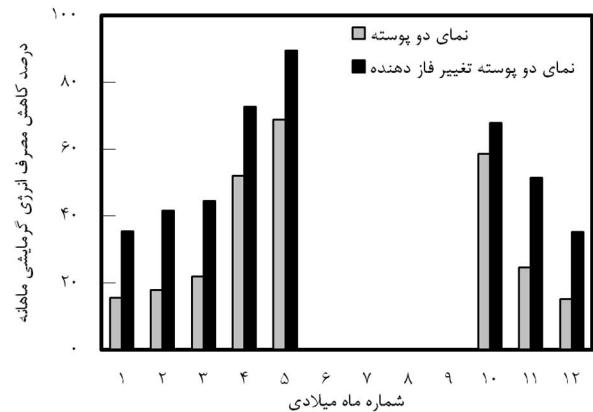
شکل 9 نمودار مقایسه درصد کاهش میزان مصرف انرژی سالانه با استفاده از نمای دو پوسته تغییر فاز دهنده

6- نتیجه‌گیری

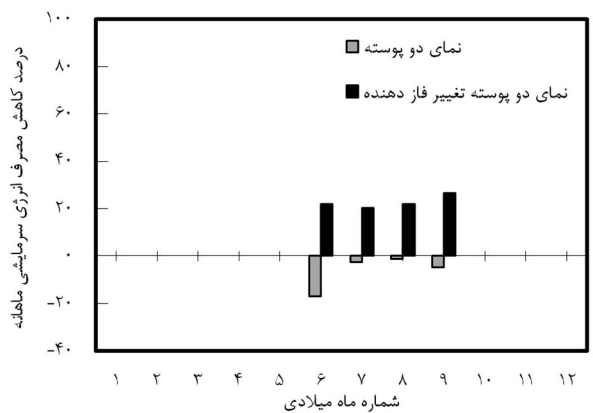
در تحقیق حاضر، عملکرد نماهای دوپوسته دارای مواد تغییر فاز دهنده به لحاظ میزان مصرف انرژی ماهانه و سالانه در شرایط اقلیمی تهران مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که استفاده از نماهای دو پوسته دارای مواد تغییر فاز دهنده از مزیت چشم‌گیری نسبت به نماهای معمولی و نیز نماهای دو پوسته متداول برخوردار است. به طوری که نماهای دو پوسته تغییر فاز دهنده می‌توانند هم در فصل گرم و هم در فصل سرد سال عملکرد مناسبی را از خود نشان دهند. بر این اساس، نتایج تحقیق حاضر نشان داد که استفاده از نمای دو پوسته دارای مواد تغییر فاز دهنده می‌تواند مصرف انرژی ساختمان را تا حدود 40% در ماه‌های سرد و تا حدود 26% در ماه‌های گرم سال کاهش دهد و از این طریق موجب صرفه‌جویی قابل توجهی در مصرف انرژی ساختمان گردد.

7- مراجع

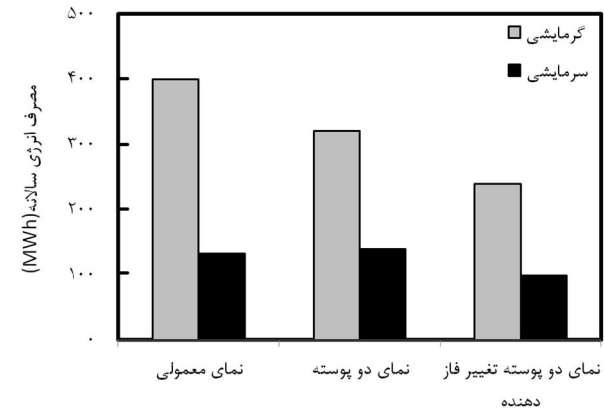
- [1] H. Poirazis, *Double skin façades for office buildings*, Report EBD-R-04/3, Department of Construction and Architecture, Lund Institute of Technology, Lund University, pp. 1-192, 2004.
- [2] D. Stribling, B. Stigge, A critical review of the energy savings and cost payback issues of double façades, in *CIBSE/ASHRAE Conference*, 2009.
- [3] A. Ghanbaran, A. Hosseinpour, Assessment of thermal behavior of double skin façade in the climate of Tehran, *Sustainable Architecture and Urban Development*, Vol. 1, No. 2, pp. 43-53, 2013. (In Persian)
- [4] G. Gan, Thermal transmittance of multiple glazing: computational fluid dynamics prediction, *Applied Thermal Engineering*, Vol. 21, No. 15, pp. 1583-1592, 2001.
- [5] J. L. M. Hensen, M. Bartak, D. Frantisek, Modeling and simulation of a double-skin facade system, *ASHRAE Transactions*, Vol. 108, No. 2, pp. 1251-1259, 2002.
- [6] M. Kragh, *Mechanically ventilated double skin façades*, in: M. Anson, J. M. Ko, E. S. S. Lam, *Advances in Building Technology*, Eds., pp. 1233-1240, Oxford: Elsevier, 2002.
- [7] E. Gratia, A. De Herde, Natural ventilation in a double-skin facade, *Energy and Buildings*, Vol. 36, No. 2, pp. 137-146, 2004.
- [8] E. Gratia, A. De Herde, Optimal operation of a south double-skin facade, *Energy and Buildings*, Vol. 36, No. 1, pp. 41-60, 2004.
- [9] H. Manz, Total solar energy transmittance of glass double façades with free convection, *Energy and Buildings*, Vol. 36, No. 2, pp. 127-136, 2004.
- [10] T. E. Jiru, F. Haghhighat, Modeling ventilated double skin façade—A zonal approach, *Energy and Buildings*, Vol. 40, No. 8, pp. 1567-1576, 2008.
- [11] V. Huckemann, E. Kuchen, M. Leão, E. F. T. B. Leão, Empirical thermal comfort evaluation of single and double skin façades, *Building and Environment*, Vol. 45, No. 4, pp. 976-982, 2010.
- [12] N. Hashemi, R. Fayaz, M. Sarshar, Thermal behaviour of a ventilated double skin facade in hot arid climate, *Energy and Buildings*, Vol. 42, No. 10, pp. 1823-1832, 2010.
- [13] H. Ghadamian, M. Ghadimi, M. Shakouri, M. Moghadasi, M. Moghadasi, Analytical solution for energy modeling of double skin façades building, *Energy and Buildings*, Vol. 50, No. 0, pp. 158-165, 2012.
- [14] M. A. Sabooni, H. M. Vaseti, M. Maerefat, A. Azimi, Development of the capability of EnergyPlus software to simulation of building double-

شکل 6 نمودار مقایسه درصد کاهش میزان مصرف انرژی گرمایشی ماهانه با استفاده از نمای دو پوسته تغییر فاز دهنده

شکل 7 نمودار مقایسه درصد کاهش میزان مصرف انرژی سرمایشی ماهانه با استفاده از نمای دو پوسته تغییر فاز دهنده

شکل 8 نمودار مقایسه میزان مصرف انرژی سالانه ساختمان

تابستانه از خود نشان داده است. این در حالی است که نتایج نشان می‌دهد که با استفاده از نماهای دو پوسته با شیشه‌های تغییر فاز دهنده می‌توان این عملکرد دوگانه را به عملکردی مطلوب در طول سال تبدیل کرد؛ به طوری که استفاده از نمای دو پوسته دارای مواد تغییر فاز دهنده با مصرف 239 مگاوات ساعت انرژی گرمایشی در ماه‌های سرد (40% کاهش در مصرف انرژی) و نیز با مصرف 98 مگاوات ساعت انرژی سرمایشی (26% کاهش در مصرف انرژی) عملکردی بسیار مناسبی را از خود نشان می‌دهد.

2013. (In Persian)
- [23] M. Solhi, A. Zolfaghari, M. Fathian, H. Moslehi, M. Rahimpour, M. Saadati Nasab, Effect of using phase change materials in the building's outer shell on providing the occupants' thermal comfort without heating/cooling system, in *21th ISME Conference*, Tehran, Iran, 2013. (In Persian)
- [24] N. Soares, A. Samagalo, R. Vicente, J. Costa, Numerical simulation of a PCM shutter for buildings space heating during the winter, in *World Renewable Energy Congress*, Linköping, Sweden, 2011.
- [25] Goia, F., Zinzi, M., Carnielo, E., Serra, V., Characterization of the optical properties of a PCM glazing system. *Energy Procedia* 30, 428–437, 2012
- [26] L. A. Diaz, R. Viskanta, Experiments and analysis on the melting of a semitransparent material by radiation, *Warme- und Stoffübertragung* 20, 311-321, 1986
- [27] EnergyPlus, *EnergyPlus Engineering Reference - The Reference to EnergyPlus Calculations*, 2007.
- [28] M. Ozdenefe, J. Dewsbury, Dynamic thermal simulation of a PCM lined building with Energy Plus, in *Proceedings of 7th WSEAS International Conference on Energy and Environment*, 2012.
- [29] P. C. Tabares-Velasco, C. Christensen, M. Bianchi, Verification and validation of EnergyPlus phase change material model for opaque wall assemblies, *Building and Environment*, Vol. 54, pp. 186-196, 2012.
- [30] P. A. Mirzaei, F. Haghghat, Modeling of phase change materials for applications in whole building simulation, *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, Vol. 16, pp. 5355-5362, 2012.
- [31] R. L. Jensen, O. Kalyanova, P. Heiselberg, Modeling a naturally ventilated double skin façade with a building thermal simulation program., in *8th Nordic Symposium of Building Physics*, 2008.
- skin facade, in *International Symposium on Sustainable Energy in Buildings and Urban Areas*, Kusadasi, Turkey, 2012.
- [15] M. Ghadimi, H. Ghadamian, A. A. Hamidi, M. Shakouri, S. Ghahremanian, Numerical analysis and parametric study of the thermal behavior in multiple-skin façades, *Energy and Buildings*, Vol. 67, No. 0, pp. 44-55, 2013.
- [16] H. Weinläder, A. Beck, J. Fricke, PCM-facade-panel for daylighting and room heating, *Solar Energy*, Vol. 78, No. 2, pp. 177-186, 2005.
- [17] A. de Gracia, L. Navarro, A. Castell, Á. Ruiz-Pardo, S. Álvarez, L. F. Cabeza, Solar Absorption in a Ventilated Facade with PCM. Experimental Results, *Energy Procedia*, Vol. 30, No. 0, pp. 986-994, 2012.
- [18] F. Goia, M. Perino, V. Serra, Improving thermal comfort conditions by means of PCM glazing systems, *Energy and Buildings*, Vol. 60, No. 0, pp. 442-452, 2013.
- [19] A. de Gracia, L. Navarro, A. Castell, Á. Ruiz-Pardo, S. Álvarez, L. F. Cabeza, Experimental study of a ventilated facade with PCM during winter period, *Energy and Buildings*, Vol. 58, No. 0, pp. 324-332, 2013.
- [20] A. de Gracia, L. Navarro, A. Castell, L. F. Cabeza, Numerical study on the thermal performance of a ventilated facade with PCM, *Applied Thermal Engineering*, Vol. 61, No. 2, pp. 372-380, 2013.
- [21] A. de Gracia, L. Navarro, A. Castell, D. Boer, L. F. Cabeza, Life cycle assessment of a ventilated facade with PCM in its air chamber, *Solar Energy*, Vol. 104, No. 0, pp. 115-123, 2014.
- [22] M. Solhi, A. Zolfaghari, M. Fathian, M. Saadati Nasab, H. Moslehi, M. Rahimpour, Effect of melting temperature of phase change materials using in building's outer shell on annual energy consumption, in *National Conference on Novel Building Installation (NCNBI)*, Kerman, Iran,